

คลังหลวง :: ๒ "เงินถุงแดง" พระราชทานเป็นทุนสำรอง

คลังหลวง :: ๓ "เงินถุงแดง" พระราชทานเป็นทุนสำรอง สมัยรัชกาลที่ ๓ ไทยติดต่อค้าขายกับจีนเป็น

ส่วนใหญ่ ส่วนชาติอื่นก็มีอินเดีย มะละกา ชาว (เมืองยักกะตรา) เขมร มัวร์ ฯลฯ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

(พ.ศ. ๒๓๖๗ - ๒๓๙๕) รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์ทรงสนพระทัยที่จะปรับปรุงเศรษฐกิจของประเทศ ในยุคนั้น ทางราชการมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินมากกว่าในแผ่นดินก่อนๆ ทรงพยายามหาวิธีเพิ่มรายได้ให้แผ่นดินด้วย ทรงให้มีการผูกขาดการเก็บภาษีอากร โดยอนุญาตให้เจ้าภาษีจัดเก็บภาษีอากรจากราษฎรโดยตรง ในแต่ละปีเจ้าภาษีจะเสนอรายได้สูงสุดในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละชนิดให้แก่รัฐบาล หักเก็บรัฐบาลเป็นรายเดือนจนครบกำหนดที่ได้ประมูลไว้ นับเป็นการเริ่มระบบเจ้าภาษีนายอากรนับแต่นั้นมา

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระปรีชาสามารถในหลายๆ ด้าน เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระราชบิดา คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นอย่างมาก ทั้งด้านการทหาร การปกครอง และเศรษฐกิจ ทรงจัดการค้าสำเภาล่วงและแต่งตั้งสำเภาส่งของไปค้าขายกับเมืองจีนตั้งแต่ยังทรงเป็นพระเจ้าลูกยาเธอกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ทรงกำกับกรมท่าในรัชกาลที่ ๒ ถึงขั้นร่ำรวยจนพระราชบิดาทรงเรียกว่า "เจ้าสัว" ทรัพย์สินในส่วนพระองค์เองนั้นก็ทรงถวายสมเด็จพระบรมชนกนาถทรงใช้สอยมิให้ขาดแคลนเหมือนเมื่อต้นๆ รัชกาล ดังปรากฏหลักฐานว่า

“เมื่อแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนั้น พระราชทรัพย์ชดสน เงินทองพระคลังจะแจกข้าราชการไม่พอ ต้องลดกึ่งและแบ่ง ๓ แต่ให้ ๒ แทบทุกปี เงินไม่มีต้องเอาผ้าดีให้ก็มีบ้าง ส่วนหนึ่งได้รับทูลเกล้าฯ ถวายจากกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์มาแจกเบี้ยหวัด แล้วจึงเก็บเงินค้ำใช้คืน เพราะครั้งนั้นกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ค้าสำเภามีกำไรมาก”
ครั้งรัชสมัยของพระองค์ ส่วนเงินกำไรที่ได้มาเป็นเงินส่วนพระองค์นี้ มิได้ทรงใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงใดๆ หรือยกให้พระราชโอรสธิดาตามพระทัยชอบ ทั้งที่มีสิทธิ์จะทรงกระทำได้ แต่ทรงนำมาใส่ “ถุงแดง” แยกเป็นถุง ถุงละ ๑๐ ชั่ง ตีตราปิดปากถุง เก็บไว้ในหีบกำปั่นข้างห้องพระบรรทม มีผู้ไปกราบบังคมทูลถามว่า เก็บไว้ทำไม ไซ้ก็ไม่ใช่ รับสั่งว่า ส่วนหนึ่งทรงเก็บไว้เพื่อสร้าง และทะนุบำรุงวัดวาอารามต่างๆ ทั้งในพระนครและภายนอก

คลังหลวง

ส่วนนี้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการพระราชทรัพย์ รายได้ รายจ่ายของแผ่นดิน

1 ส่วนเก็บ
รักษาน้ำ
ทุนสำรอง

ในรัชสมัยของพระองค์โปรดฯ ให้ “พระยาราชมนตรี” เป็นผู้ดูแลพระคลังมหาสมบัติ มีหน้าที่รักษาเงินและจ่ายเงินรับเงินทั้งแผ่นดิน สำหรับ “เงินถุงแดง” ก็อยู่ในข่ายเป็นเงินพระคลังมหาสมบัติ แต่แยกเก็บไว้ ไม่โปรดฯ ให้นำออกใช้จ่าย ด้วยการเงินทองของแผ่นดินมั่นคงตลอดรัชกาล

ทรงกำกับกรมท่าและทรงตั้งสำเภาหลวง

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยบ้านเมืองยิ่งกว่าเรื่องส่วนพระองค์จบจนวาระสุดท้ายของพระชนม์ชีพ เมื่อประชวรหนักใกล้เสด็จสวรรคต ก็มีได้ทรงพระวงกับเรื่องอื่นนอกจากความสงบสุขของแผ่นดิน ถึงกับพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ขุนนางข้าราชการบริพารที่เข้าเฝ้าไว้เป็นครั้งสุดท้ายว่า
 "...การศึกสงครามข้างญวนข้างพม่าก็เห็นจะไม่มีแล้ว จะมีอยู่ก็แต่ข้างพวกฝรั่ง ให้ระวังให้ดี อย่าให้เสียทีแก่เขาได้ การงานสิ่งใดของเขาที่คิด

เสด็จนำกองทัพข้ามเขตติเมืองทวาย

